

Rahvusvahelise kaitse taotleja teabematerjal

ÕIGUSED

- **Teave õiguste ja kohustuste kohta menetluse alguses**

Pärast taotluse esitamist annab Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) töötaja sulle teabelehe ja selgitab sulle taotleja õigusi ja kohustusi. Sulle antakse ka põhjalik teabematerjal.

- **Taotluse menetlusse võtmise teatis**

PPA töötaja annab sulle taotluse menetlusse võtmise teatise. Teatis kinnitab, et PPA on sinu taotluse registreerinud ja teeb selle kohta otsuse märgitud aja jooksul.

- **Rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistus**

PPA töötaja annab sulle taotleja tunnistuse kolme päeva jooksul pärast taotluse registreerimist. Tunnistus kehtib Eesti Vabariigi territooriumil. Sellega ei saa reisida välisriiki. Tunnistuse saad kätte PPA teenindusest. PPA töötaja annab sulle teada, millal võid tunnistusele järgi minna.

- **Teave taotluse menetlemise kohta**

Taotluse menetlemine võib kesta kuni 6 kuud. Seda tähtaega saab PPA pikendada erandlikel juhtudel. Tähtaja pikendamisest annab PPA töötaja sulle teada e-kirja teel.

- **Nõustamine kogu menetluse vältel**

Nõustaja on sinu abistaja. Saad nõustaja juurde minna määratud majutuskohas ja kinnipidamiskohas kokkulepitud ajal. Kui elad väljaspool majutusk kohta, saad nõu e-kirja ja telefoni teel ning vajaduse korral nõustaja määratud kohas.

Nõustajate kontaktid:

E-post: asylum.counsel@counsel.ee

Tel: (+372) 53003702; (+372) 53662558; (+372) 58712145

- **Suhtlemine ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga (UNHCR)**

Sul on õigus suhelda UNHCR töötajatega. Vajaduse korral abistab sind nõustaja.

Sveavägen 166, 15. korrus, 113 46, Stockholm, Rootsi

Tel: +46 10 10 12 800

E-post: swest@unhcr.org veebileht: www.unhcr.org

○ **Andmete konfidentsiaalsus**

Konfidentsiaalsus tähendab, et sinu räägitud ja sinu kohta taotluse menetlemisel kogutud teave hoitakse ametisiseseks kasutamiseks. Seda tohivad teada ainult need ametnikud, kes on seotud sinu taotluse menetlemisega, keegi kolmas sellest ei teada. Sinu andmeid kasutatakse PPA-s, majutuskohades ja teistes ametiasutustes nii, et sinu andmed on kaitstud.

○ **Esindaja ja õigusabi oma kulul**

Võid PPA menetlustoiminguteks kasutada esindajat ja õigusabi kui tasud selle eest ise. Esindajat ei saa kasutada menetlustoimingutel, mida tuleb teha isiklikult. Näiteks ei saa esindaja sinu asemel vestluse ajal selgitusi anda. Siis võib esindaja olla sinu juures.

○ **Vestlus kaitse vajaduse kohta**

PPA töötaja saadab sulle kutse tulla vestlusele e-kirja teel. Kutsel on märgitud, millal ja kus vestluse toimub. Tavaliselt toimub vestlus umbes ühe kuu jooksul peale taotluse esitamist. Vestluse käigus saad põhjalikult selgitada, miks vajad rahvusvahelist kaitset. Kui oled koos oma perekonnaliikmetega, siis vesteldakse nendega eraldi. Lastega vesteldakse üldjuhul alates 10. eluaastast. Lapsevanem on lapse vestluse juures. Vestluse ajal koostab PPA töötaja kirjaliku vestluse protokoll ja helisalvestise. Kui soovid, saad neist koopia. Vestlus toimub alati tõlgi abil. Tõlke korraldab ja tasub PPA. Kui sa vestlusele ei tule ja sul ei ole selleks mõjuvat põhjendust (nt haigus), siis võib PPA töötaja järeldada, et sa ei tee koostööd või ei soovi enam kaitset taotleda.

○ **Tõlk oma kulul ja valikul**

Sul on soovi korral õigus kasutada ka enda valitud tõlki. PPA otsustab, kas sinu valitud tõlk on sobiv ja kas teda saab kasutada.

○ **EURODAC andmetega tutvumine**

Saad soovi korral tutvuda oma andmetega Euroopa Liidu sõrmejälgede võrdlemise elektroonses andmebaasis **EURODAC**. Kui andmed on ebatäpsed, siis PPA töötaja parandab või kustutab valed andmed.

○ **Arstlik läbivaatus omal kulul**

Kui PPA töötaja ei pidanud otsuse tegemiseks vajalikuks korraldada sinu arstlikku läbivaatust, siis võid korraldada selle oma algatusel ja oma kulul. PPA töötaja võtab läbivaatuse tulemused arvesse.

○ **Tugi erivajaduste korral**

Erivajadusega on tegemist siis kui vajad täiendavat spetsiaalset tuge selleks, et menetluses osaleda ja igapäevaeluga toime tulla. Sinu erivajadust hindab ja otsustab PPA või majutuskoha töötaja. Vajaduse korral võib hindamisel kaasata muid eksperte. Sinu erivajadustega arvestatakse menetlustoimingute vältel ja majutuskohas elades.

○ **Taasühendamine perekonnaliikmetega pärast kaitse saamist**

Kui oled saanud rahvusvahelise kaitse ja elamisloa, siis on sul õigus kutsuda enda juurde elama oma perekonnaliikmed – abikaasa, registreeritud elukaaslane, laps, sinu ülalpeetav vanem. Taasühendamise taotluse saad esitada PPA-le. Võid seda teha koos rahvusvahelise kaitse taotlusega esitamisega või pärast rahvusvahelise kaitse saamise otsust. PPA kontrollib andmeid ja otsustab, kas taasühendamine on lubatud 30 päeva jooksul. Perekonnaliikmete Eestisse saabumine tuleb korraldada ja tasuda sinul või sinu perekonnaliikmetel.

○ **Taotluse tagasi võtmine**

Soovi korral on sul igal ajal õigus oma taotlus tagasi võtta. Selleks esita avaldus PPA-le. PPA teeb sinu avalduse alusel otsuse menetluse lõpetamiseks. Soovi korral abistab Sind nõustaja.

○ **Vabatahtlik Eestist lahkumine**

Võid vabatahtlikult pöörduda tagasi oma koduriiki või teise riiki, kus sul on õigus viibida. Vabatahtlikku lahkumist aitaivad korraldada PPA tagasisaatmise nõustajad ja Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM).

Tagasisaatmise nõustajate kontaktid: e-post: returncounsel@politsei.ee

telefon: (+372) 56940286

(+372) 53422820

IOM Eesti Kontaktid: e-post: iomtallinn@iom.int

telefon: (+372) 6116088

aadress: Parda 4, Tallinn, 10151, Estonia

○ **Abi Häirekeskusest**

Helista hädaabinumbri 112, kui sinu või kellegi teise elu, tervis, vara või keskkond on ohus või arvad, et midagi sellist on juhtumas. Sind juhendatakse ja sulle tullakse appi.

○ **Kaebuse esitamine kohtusse**

Kui soovid PPA otsuse vaidlustada, siis esita kaebus Tallinna Halduskohtusse. Kaebus PPA otsusele tuleb esitada 10 päeva jooksul pärast otsuse kättesaamisest. Kohtusse pöördumisel abistab sind riigi õigusabi korras määratud või omal kulul palgatud advokaat.

○ **Riigi õigusabi**

PPA otsuse vaidlustamiseks saad kasutada riigi õigusabi. See on sulle tasuta. Riigi õigusabi saamiseks esita taotlus ja majandusliku seisundi selgitus Tallinna Halduskohtule. Kohus otsustab õigusabi andmise. Vormid on kättesaadavad Eesti Advokatuuri lehel <https://www.riigioigusabi.ee/dokumendid-2>, kohtutes ja advokaadibüroodes. Soovi korral aitab sul taotlust esitada nõustaja.

○ **Viibimine Eestis vähemalt lõpliku otsuseni**

Sul on õigus Eestis viibida menetluse ajal kuni lõpliku otsuseni. PPA tehtud otsus on lõplik siis, kui selle edasi kaebamise tähtaeg on möödunud või kui kohtuotsus kaebuse kohta on rahuldamata jäätud, ning see on jõustunud.

Kui halduskohus jätab PPA otsusele esitatud kaebuse rahuldamata, siis on sul õigus esitada kaebus Ringkonnakohtule. Kui ka seda kaebust ei rahuldata, siis saad esitada kaebuse Riigikohtule. Kohus otsustab, kas sul on õigus ka kohtumenetluse ajal Eestis viibida. Sinu õigusabi andja selgitab sulle kohtuotsuste sisu ja tagajärgi.

○ **Töötamine**

Sul on õigus menetluse ajal töötada ainult siis, kui

- PPA ei ole kuue kuu jooksul taotluse suhtes otsust teinud või
- Sul oli juba õigus Eesti Vabariigis töötada, kui taotluse esitasid.

Töötamise õiguse algus märgitakse sinu rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistusele.

Kui vajad selgitusi, pöördu nõustaja poole.

○ **Abistamine vägivalda või väärkohtlemise korral**

Kui oled

- kogenud füüsilist, vaimset, seksuaalset või majanduslikku vägivalda või
- sattunud õnnetusse ja
- muretsed enda või oma lähedaste pärast,

siis on sul võimalus pöörduda professionaalse abi saamiseks Sotsiaalkindlustusameti spetsialistide poole.

Tasuta nõustamisteenuse telefoni number on 116006. Sulle pakutakse tuge eesti, inglise ja vene keeles. Ohvriabi spetsialist kuulab ära sinu loo ja suunab sind just sulle vajaliku abi juurde.

○ **Tervishoiuteenused**

Kui sind on suunatud elama majutuskotta, või oled kohtu loal kinni peetud, siis korraldatakse sulle vajadusel meditsiiniabi.

Kui elad väljaspool majutuskotta, siis korraldatakse sulle vältimatu arstiabi ja võimalus kasutada tasulist arstiabi. Lisaks saad helistada perearsti nõuandetelefoni numbril 1220. Sealt saad juhiseid, kas tervisemure nõuab kohest kiiret abi, kas piisab visiidist perearsti juurde või on abiks kodused vahendid.

○ **Elama asumine väljaspool majutuskeskust**

Kui soovid menetluse ajal elada väljaspool majutuskeskust, esita kirjalik taotlus PPA-le. PPA võib anda loa, kui

- Sul on elukoht ja piisavalt raha toimetulekuks;
- Sinu ülalpidamise eest vastutab Eestis seaduslikult elav inimene või;
- Kui see on vajalik sinu turvalisuse tagamiseks. Siis võib PPA teha otsuse ka ilma taotluseta.

Taotluse esitamisel aitab nõustaja.

Kui esitad taotluse kinnipidamisasutuses viibides, siis sind majutuskotta ei paigutata ja sul ei ole võimalust ka mujal elamist taotleda. .

Kui soovid majutuskohast lühiajaliselt eemal viibida, esita kirjalik taotlus majutuskoha töötajale.

KOHUSTUSED

● Eesti põhiseadusliku korra ja Eesti õigusaktide järgimine

Sul on kohustus täita Eesti Vabariigis kehtivaid seadusi. Sul on kohustus austada Eesti ühiskonna korraldust, eesti keelt ja kultuuri. Kui rikud seadusi, siis sind karistatakse nii nagu kõiki teisi Eesti elanikke.

● PPA-le kirjaliku vormikohase rahvusvahelise kaitse taotluse esitamine

PPA töötaja annab sulle kirjaliku avalduse vormi. Täida kõik väljad ja allkirjasta vorm. PPA töötaja ja tõlk abistavad sind.

● Igakülgne koostööd ametiasutustega

Pead kaasa aitama oma isiku tuvastamisele ja taotlemise asjaolude väljaselgitamisele. See tähendab, et pead andma PPA töötajale oma isikut tõendavad dokumendid ja kõik muud tõendid. Samuti pead andma selgitusi ja põhjendusi ning aitama PPA töötajal tõendeid leida. Kui oled saanud kutse, siis pead õigel ajal PPA-sse tulema. Kui sa ei saa tulla, siis pead sellest ette teatama ja põhjendama.

● PPA-le dokumentide esitamine

Pead PPA töötajale esimesel võimalusel esitama

- isikut ja kodakondsust tõendavad dokumendid või muud dokumendid, mis aitavad isikut ja kodakondsust tuvastada
- viisad ja elamisload
- piiriületusi tõendavad dokumendid
- reisi -, transpordi -, majutuse – ja muud dokumendid, mis tõendavad, millal kodumaalt lahkusid ja kuidas Eessisse saabusid
- dokumendid ja muud tõendid, mis võivad rahvusvahelise kaitse vajadust kinnitada

● Asjade läbivaatamise lubamine ja PPA-s hoiule andmine

PPA otsustab, millised sinu asjad ja dokumendid on vajalik menetluse ajaks hoiule võtta. Läbi vaadatud ja hoiule võetud asjade kohta koostab PPA protokoll. PPA töötaja annab sulle protokoll koopia. Üldjuhul annab PPA hoiule võetud asjad sulle menetluse lõpus tagasi.

● Vanuse hindamine

Sul on kohustus lubada oma vanuse hindamist. PPA hindab sinu vanust siis, kui see on vajalik. Vanuse määramise meditsiiniliseks toiminguks on röntgen. Vanuse määramine tehakse, siis kui oled sellega nõus ja kui sinu eestkostja on sellega nõus. Kui sa nõusolekut ei anna ja keeldumist ei põhjenda, siis võib PPA pidada sind täisealiseks ja hinnata, et sa ei tee koostööd. Täiendavalt selgitab sulle eestkostja ja nõustaja.

● Tervisliku seisundi kontrollimine

Selline kohustus tekib siis, kui sinu tervist on vajalik kontrollida rahvatervise kaalutlustel, eelkõige kui on nakkuse oht.

● Pildistamine, sõrmejälgede hõivamine ja DNA-proovi andmine

Sinust tehakse dokumendifoto. Seda kasutatakse rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistusel. Sinult võetakse sõrmejäljed. Need edastatakse EURODACi keskandmebaasi. Sinu jälgede võrdlemise tulemusel selgub, kas oled varem Euroopa Liidus rahvusvahelist kaitset taotlenud või ebaseaduslikult piiri ületanud. DNA proovi võetakse ainult siis kui PPA hindab, et see on vajalik. DNA proovi võidakse kasutada perekonnasidemete tuvastamiseks.

● Andmete ja tõendite kasutamine

Teie kohta kogutud andmeid kasutatakse rahvusvahelise kaitse vajaduse väljaselgitamiseks, majutamise ja muude teenuste pakkumiseks ning avaliku korra ja riikliku julgeoleku tagamiseks. Andmeid kasutatakse nii, et andmete turvalisus on kaitstud.

● Järelevalvemeetmete järgimine

PPA võib sind kohustada järgima järelevalvemeetmeid:

- elamine kindlaksmääratud kohas
- tulemine PPA-sse registreerimisele
- PPA teavitamine, kui oled elukohast eemal kauem kui kolm päeva
- välisriigi reisidokumendi või muu isikut tõendava dokumendi PPA-sse hoiule andmine

PPA teeb järelevalvemeetmete kohta otsuse. PPA saadab otsuse sulle e-kirja teel. PPA märgib otsusesse, mida oled kohustatud tegema. Kui sa seda kohustust ei täida, siis võib PPA taotleda kohtult sinu kinnipidamist.

● PPA-sse menetlustoimingule tulemine

Kui oled PPA-lt kutse saanud, siis pead PPA - sse minema. Vajadusel aitab Sind nõustaja kutse kättesaamisel. Nõustaja selgitab millise menetlustoiminguga on tegemist ja aitab selleks valmistuda.

● PPA ja majutuskoha teavitamine

Pead PPA-d ja majutuskoha teavitama, kui sinu perekonnaseis on muutunud või kui sinu peres on sündinud laps. Kui elad väljaspool majutuskoha, siis pead teavitama ka uuest elukohast.

Pead PPA-d teavitama kui sinu rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistus on kadunud, rikutud, kui selle andmed on muutunud või selle kehtivusaeg hakkab mööduma. PPA annab sulle uue tunnistuse.

● Elamine menetluse ajal majutuskeskuses

Kui PPA on sind suunanud elama majutuskeskusesse või muusse majutuskoha, siis pead seal majutuskohas elama.

Pead majutuskeskuses olema öisel ajal. Öiseks ajaks on ajavahemik 22.00 – 06.00.

Kui soovid ajutiselt mujal ööbida, siis küsi selleks majutuskeskuse luba.

Kui sa majutuskeskuses ei ela või oled ilma loata öisel ajal mujal, siis võib PPA seda arvestada otsuse tegemisel.

Kui PPA on andnud sulle loa elada väljaspool majutuskeskust, siis võid elada sellel aadressil, mille oled PPA-le teada andnud.

● **Majutuskeskuses elamise kulude hüvitamine**

Kui selgub, et sul on endal piisavalt raha, et tasuda ise teenuste eest, mida sulle anti tasuta, siis võib majutuskeskus nõuda nende kulude hüvitamist.

Vastutava liikmesriigi määramise menetlus (Dublini menetlus)

Euroopa Liidu nn Dublini määruse eesmärgiks on määrata üks Euroopa Liidu liikmesriik, kes on kohustatud sinu rahvusvahelise kaitse taotluse läbi vaatama.

Peamised asjaolud, mille järgi vastutust määratakse on tähtsuse järjekorras:

- perekondlikud kaalutlused;
- EL liikmesriigi viisa või elamisluba;
- Sisenemine EL territooriumile, kas seaduslikult või ebaseaduslikult.

Täiendav info on saadaval Euroopa Komisjoni teabelehel. Teabelehe annab sulle nõustaja.

OLULINE TEADA

Juhul, kui

- Sa ei anna PPA-le olulisi andmeid ja dokumente, lahkud ilma loata elukohast ja varjad ennast või kui sa ei lähe PPA-sse menetlustoimingule, siis võib PPA otsustada, et oled oma taotlusest loobunud või selle tagasi võtnud.
- Sa annad teadvalt valeandmeid või jätab muud koostöökohustused täitmata, siis võib PPA käsitleda seda rahvusvahelise kaitse süsteemi kuritarvitamisena. PPA arvestab sellega taotluse suhtes otsuse tegemisel. Koostöö puudumine ja valeandmete esitamine võib viia kinnipidamiseni ja taotluse suhtes keelduva otsuse tegemiseni.

Kinnitan, et minu õigusi ja kohustusi rahvusvahelise kaitse menetluses on mulle arusaadavas keeles tutvustatud.

päev / kuu / aasta

allkiri

Kinnitan, et olen saanud minu õigused ja kohustused kirjalikult tõlgituna mulle arusaadavasse keelde.

päev / kuu / aasta

allkiri

KASULIKUD KONTAKTID

Hädaabi number 112

RAHVUSVAHELISE KAITSE MENETLUS

Politsei – ja Piirivalveamet

Rahvusvahelise kaitse grupp
Pärnu mnt 139, 15060, Tallinn
E-post: asylum@list.politsei.ee
Koduleht: www.politsei.ee/et/

Politsei – ja Piirivalveameti teenindused

Koduleht: <https://www.politsei.ee/et/asukohad/teenindused>

Riigiinfo telefoninumber: 1247

ÜRO Pagulasameti (UNHCR) piirkondlik esindus Põhja Euroopas

Sveavägen 166, korrus 15
11346, Stockholm, Sweden
Telefon: +46 10 10 12 800
E-post: swestprotection@unhcr.org
Koduleht: www.unhcr.org/neu

TASUTA NÕUSTAMINE RAHVUSVAHELISE KAITSE TEEMADEL

E-post: asylum.counsel@counsel.ee

Tel: +372 53 003 702; +372 53 662 558; +372 5871 2145

TASUTA ÕIGUSABI

SA Eesti Inimõiguste Keskus

Ahtri 8, 10151, Tallinn
Telefon: (+372) 644 5148
E-post: asylum@humanrights.ee
Koduleht: <https://humanrights.ee/en/>

Eesti Advokatuur

Rävala pst 3, 10143, Tallinn
Telefon: (+372) 662 0665
Koduleht: <http://www.riigioigusabi.ee/>

ÕIGUSKANTSLER

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193, Tallinn
Telefon: (+372) 693 8400
Faks: (+372) 693 8401
E-post: info@oiguskantsler.ee
Koduleht <http://www.oiguskantsler.ee>

KOHUS

Tallinna Halduskohus

Pärnu mnt. 7, 15082, Tallinn

Telefon: (+372) 620 0100

E-post: talhk.info@kohus.ee

Tartu Halduskohus

Kalevi 1, 51010, Tartu

Telefon: (+372) 620 0100

E-post: tartuhk.info@kohus.ee

Teised kohtud: <http://www.kohus.ee/en/estonian-courts/contacts>

VABATAHTLIKU TAGASIPÖÖRDUMISE ja REINTEGRATSIOONI PROGRAMM

Tagasisaatmise nõustajate kontaktid:

e-post: returncounsel@politsei.ee

telefon: (+372) 56940286

(+372) 53422820

IOM Eesti

Parda 4 (5. korrus), 10151, Tallinn

Telefon: (+372) 6116 088 ; Fax: (+372) 6116 089

E-post: iomtallinn@iom.int

Koduleht: www.estonia.iom.int/